

Impactul schimbărilor climatice asupra dezvoltării socio-economice a Republicii Moldova, necesitatea cooperării inter-instituționale în promovarea procesului de adaptare.

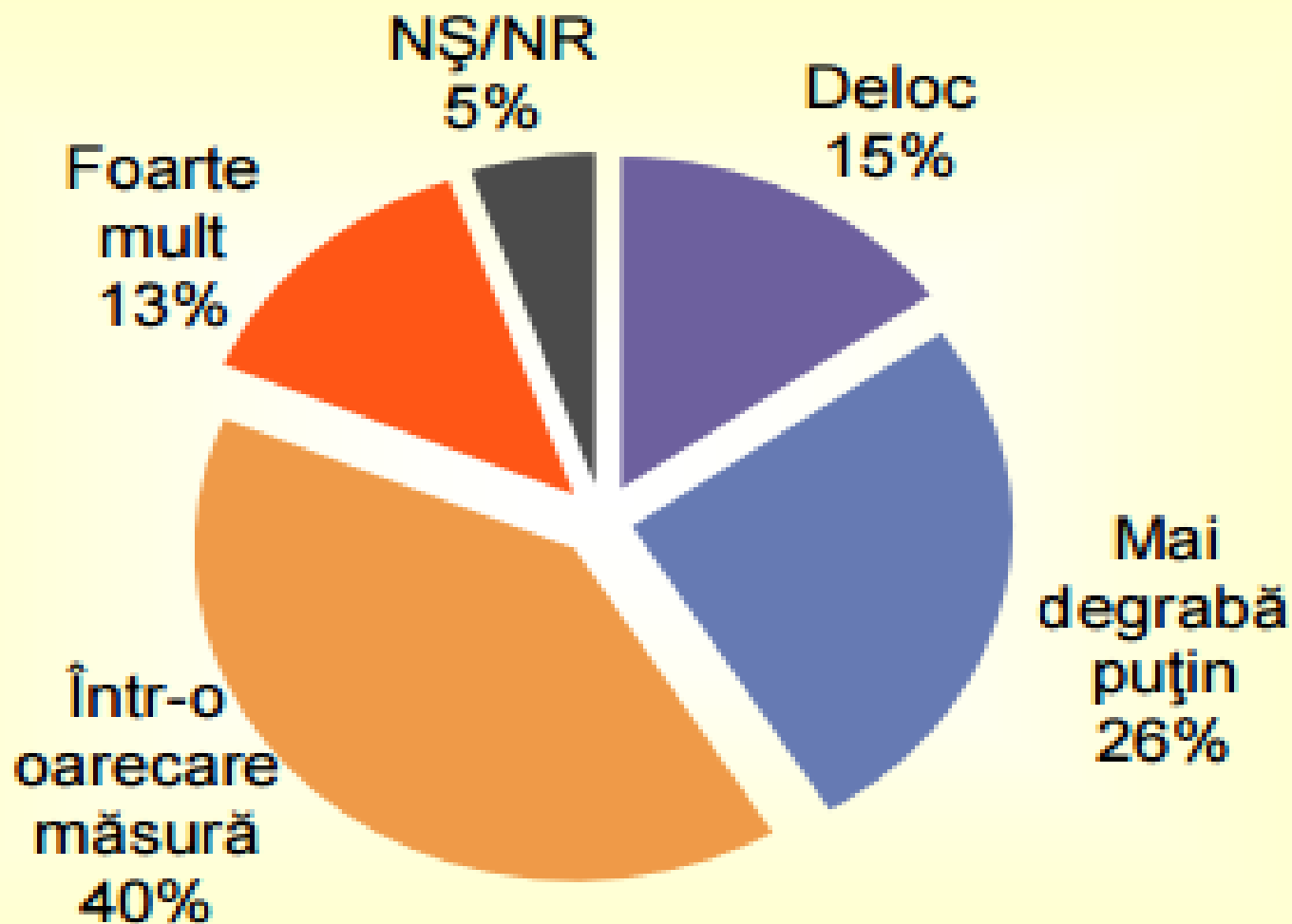
Vasile SCORPAN
Manager Oficiul Schimbarea climei

Cunoștințele populației Republicii Moldova despre schimbările climatice.

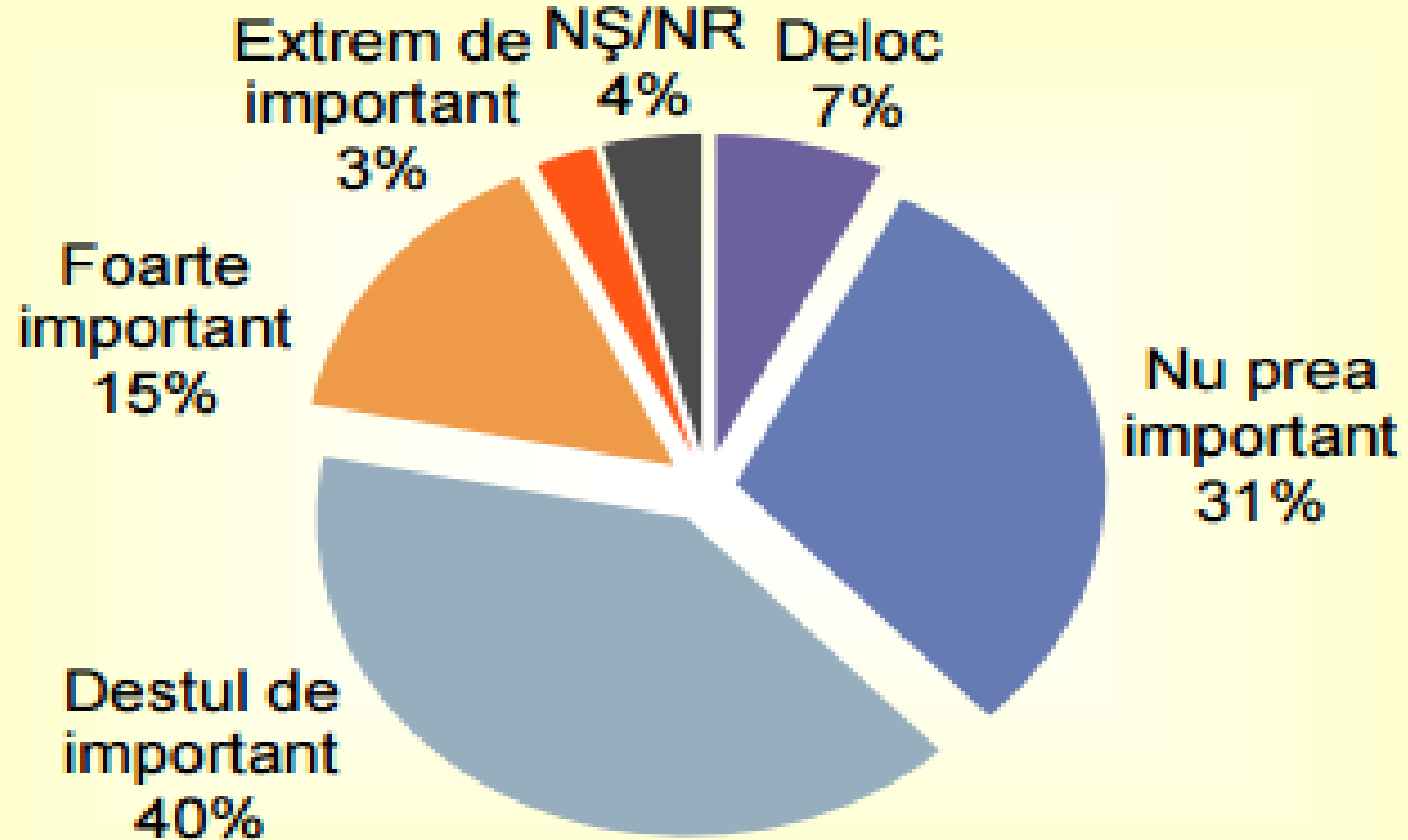
Sondaj la nivel național Beneficiar: Oficiul Schimbarea Climei, Ministerul Mediului al Republicii Moldova

- 1. Eșantion: stratificat, probabilist, tristadial;**
- 2. Volumul eșantionului: 804 respondenți, 15 – 65 ani;**
- 3. Criterii de stratificare: 12 unități administrativ-teritoriale (UAT). mediu rezidențial (urban-rural). mărimea localităților urbane (4 tipuri). tipul localităților rurale (centru de comună/sat aparținător);**
- 4. Stadii de randomizare: Localitatea (62 localități selectate) Gospodăria/Familia; Persoana;**
- 5. Reprezentativitate: eșantionul este reprezentativ pentru populația adultă a Republicii Moldova. exclusiv Transnistria; eroarea maximă de eșantionare este de $\pm 3,5\%$;**
- 6. Interviuurile: Au fost realizate la domiciliile respondenților de către 33 operatori din rețeaua IMAS-INC în limbile română și rusă;**
- 7. Perioada de culegere a datelor: 29 mai – 16 iunie 2012;**

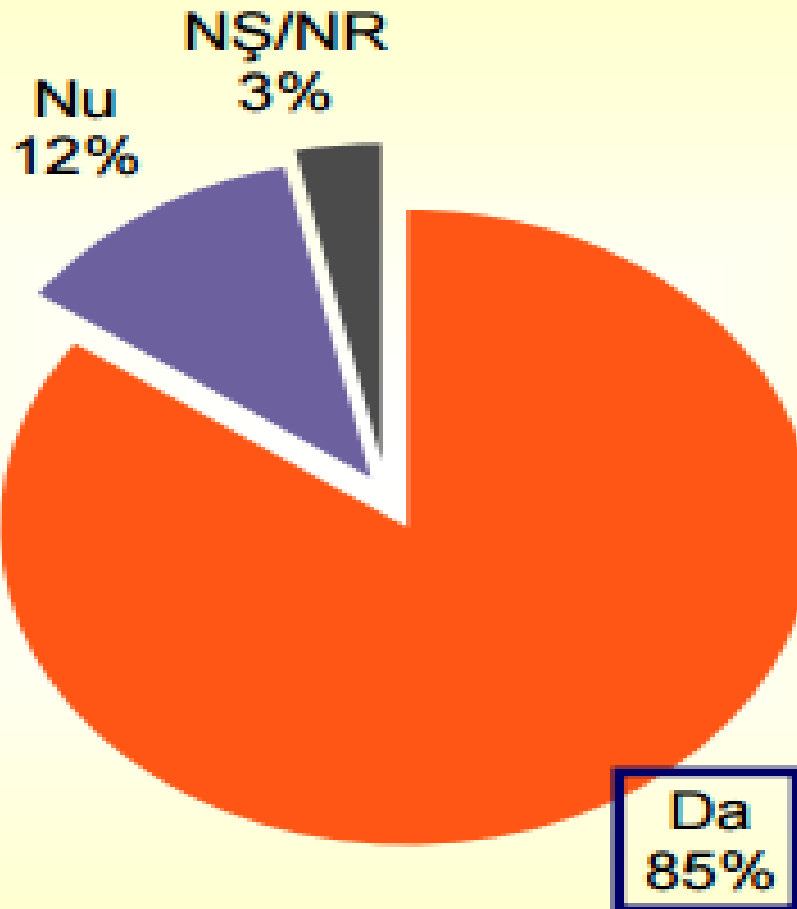
Cît de mult sau puțin v-ați gîndit la încălzirea globală pînă astăzi?

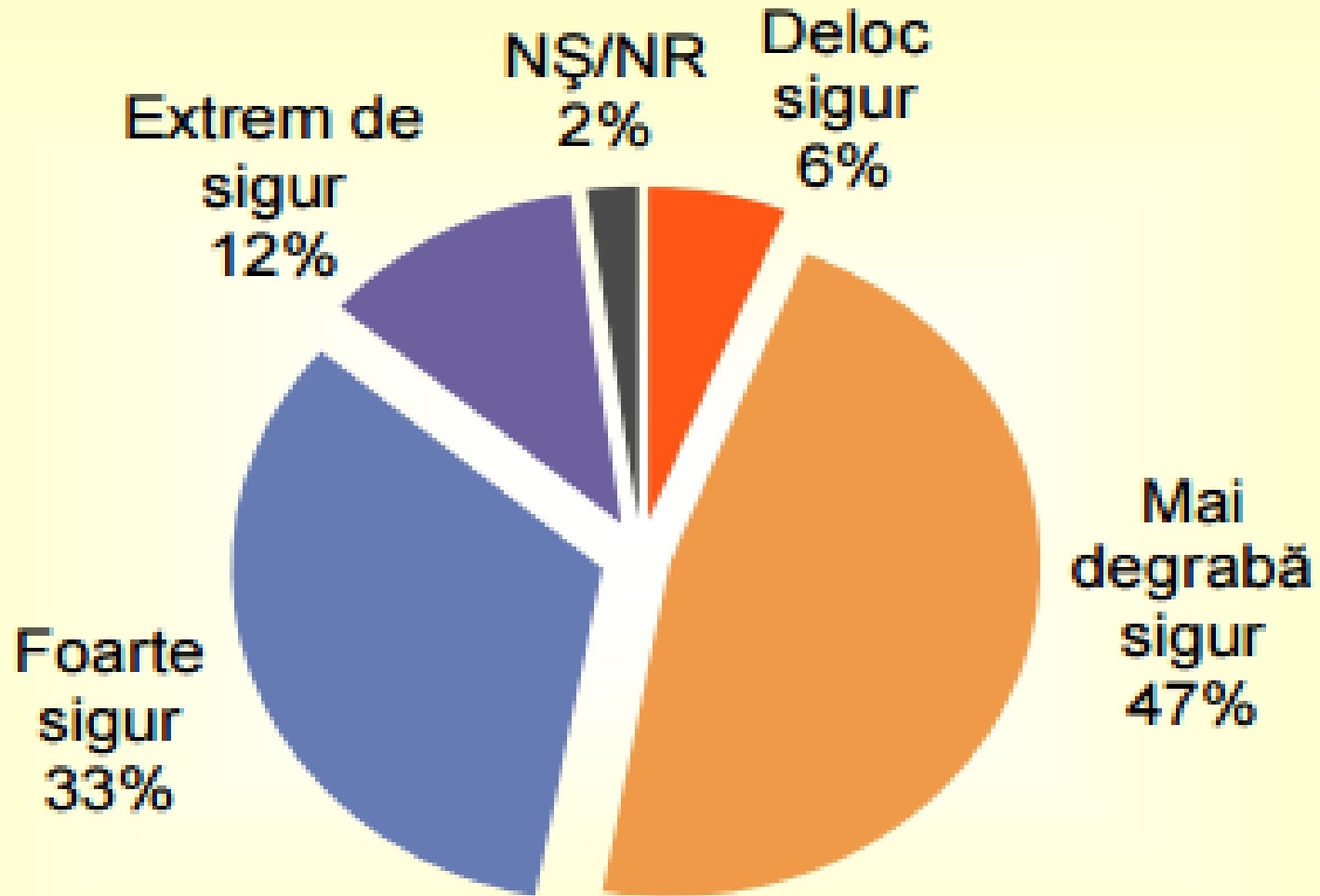
Cît de important sau neimportant era pentru dvs. subiectul legat de încălzirea globală pînă astăzi?

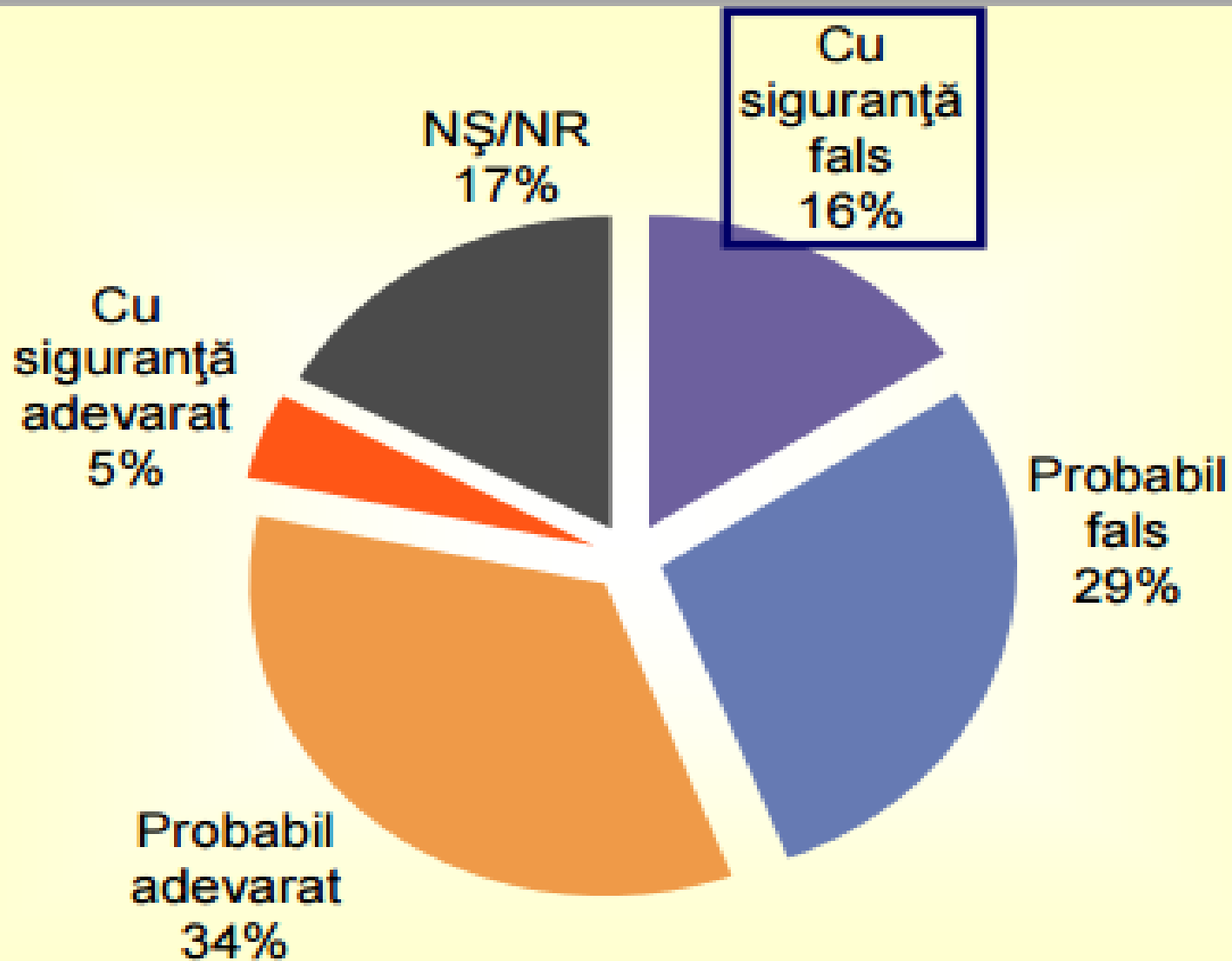
Dvs. credeți sau nu că încălzirea globală (care se manifestă prin creșterea temperaturii aerului atmosferic) are sau nu are loc?

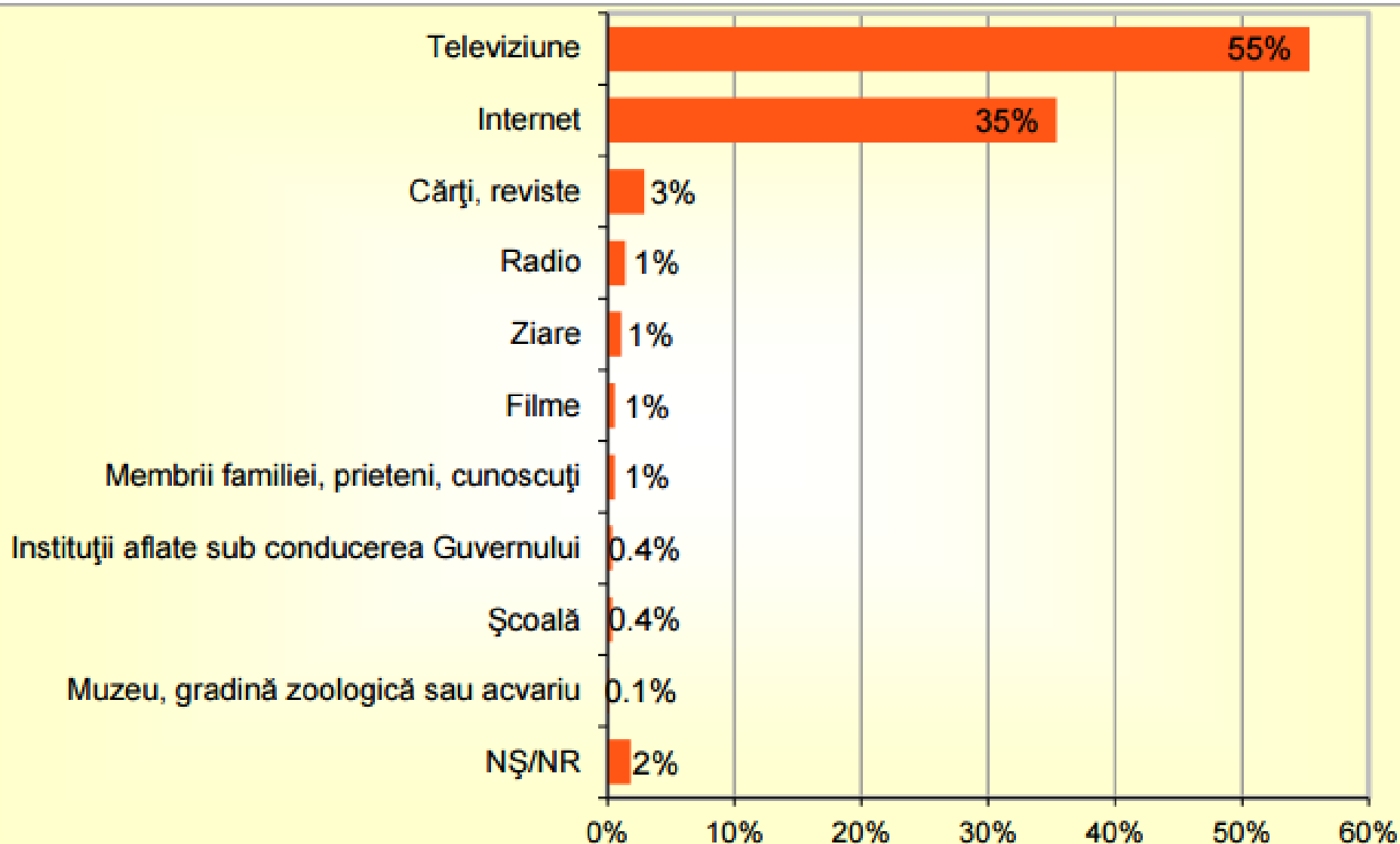
Cît de sigur sunteți că încălzirea globală are loc?

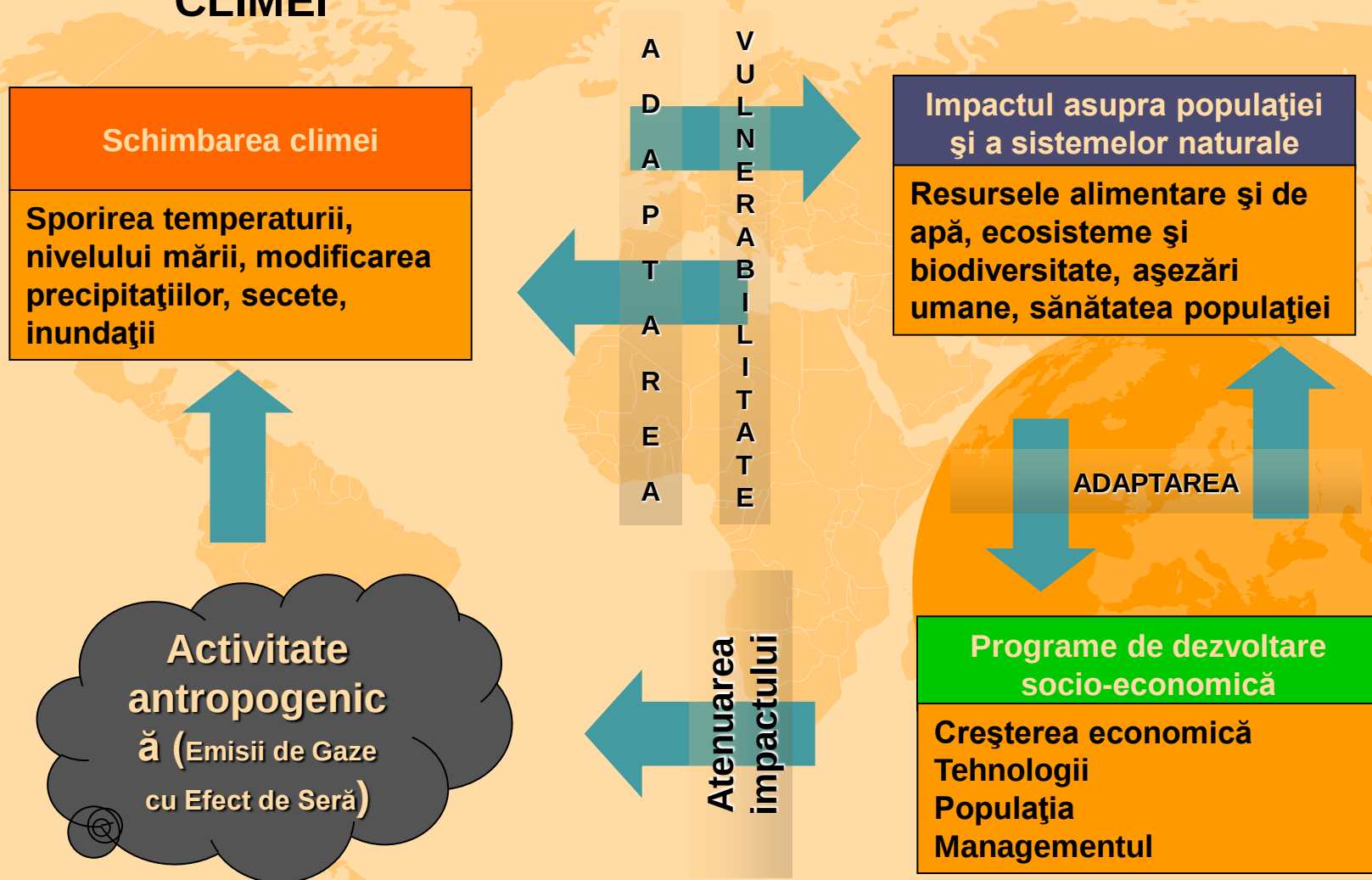
Dacă astăzi s-ar stopa arderea combustibililor fosili, încălzirea globală s-ar opri imediat?

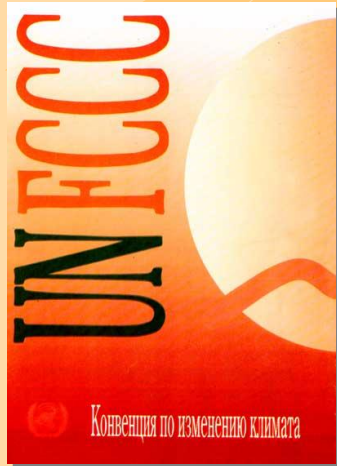
Dacă ați dori să știți mai multă informație despre încălzirea globală, care ar fi sursa pe care ați alege-o în primul rînd pentru a găsi această informație?

CONCEPTUL CONUSC PRIVIND FENOMENUL DE VULNERABILITARE ȘI ADAPTARE CĂTRE SCHIMBAREA CLIMEI

CONVENȚIA-CADRU A ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE CU PRIVIRE LA SCHIMBAREA CLIMEI (CONUSC)

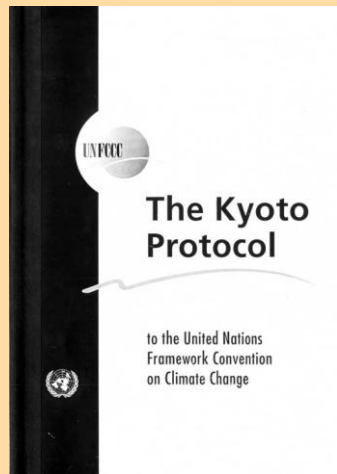

HOTARIREA PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA

pentru ratificarea Conventiei-cadru a Organizatiei Natiunilor Unite cu privire la schimbarea climei

nr.404-XIII din 16.03.95

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.23 din 27.04.1995

LEGEA REPUBLICII MOLDOVA

pentru aderarea Republicii Moldova la Protocolul de la Kyoto la Conventia-Cadru a Organizatiei Natiunilor Unite cu privire la schimbarea climei

nr. 29-XV din 13.02.2003

Monitorul Oficial al R.Moldova N 48 din 18.03.2003

Politici de planificare a procesului de adaptare (I)

Decizia de la Cancun a CONUSC.

Procesul de planificare națională de adaptare (PNA) a fost instituit în temeiul **Cadrului de Adaptare de la Cancun**. Acesta permite țărilor membre la CONUSC să formuleze și să pună în aplicare planuri naționale de adaptare (PNA), ca un mijloc de identificare a nevoilor de adaptare pe termen mediu și lung și elaborarea și implementarea de strategii și programe pentru a aborda aceste nevoi. Acesta este un proces continuu, progresiv și iterativ care urmează un proces promovat de țară în mod participativ, transparent și actualizat pe dimensiune de gen.

Politici de planificare a procesului de adaptare (II)

Acordul de Asociere RM-UE

Articolul 95

- Cooperarea se referă, printre altele, elaborarea și punerea în aplicare a:
- (a) o strategie climatică generală și planul de acțiune pe termen lung privind atenuarea și adaptarea la schimbările climatice.**
 - (b) evaluări ale vulnerabilității și de adaptării;**
 - (c) o strategie națională pentru adaptarea la schimbările climatice;**
 - (d) o strategie de dezvoltare cu emisii reduse de carbon;**
 - (e) măsuri pe termen lung de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră;**
 - (f) măsuri de pregătire pentru comercializarea emisiilor de carbon;**
 - (g) măsuri de promovare a transferului de tehnologii în baza unei evaluări a necesităților tehnologice;**
 - (h) măsuri de integrare a aspectelor de ordin climatic în politicile sectoriale; și**
 - (i) măsuri legate de substanțele care diminuează stratul de ozon.**

Politici de planificare a procesului de adaptare (III)

Programul de Activitate al Guvernului Republicii Moldova

Capitolul Protecția Mediului

Schimbările climatice și valorificarea resurselor naturale

Obiective de guvernare:

1. Asigurarea unui cadru adecvat pentru protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale.
2. Reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului, resurselor naturale și sănătății populației.
3. Creșterea nivelului de informare, educație și cultură ecologică a cetățenilor.

Politici de planificare a procesului de adaptare (IV)

Strategia de Adaptare a RM la schimbările climatice are menirea de a servi drept strategie-cadru, care va crea un mediu de abilitare, pentru ca anumite sectoare și instituții să poată „integra” adaptarea la schimbarea climei și managementul riscurilor în strategiile sectoriale existente și viitoare, precum și în planurile de acțiuni în acest domeniu.

Politici de planificare a procesului de adaptare (V)

Strategia trasează o direcție generală de acțiune la nivel național și nu constituie un plan de acțiune propriu zis. Ea va avea rolul de a fundamenta principiile ce vor sta la baza elaborării planurilor și programelor de acțiune la nivel sectorial, de a stabili obiectivele generale și specifice ce vor trebui atinse prin măsuri și acțiuni viitoare stabilite în funcție de specificul concret al fiecărui sector în parte.

Rezumat al impactului socioeconomic al schimbărilor climatice asupra sectorului agricol din Republica Moldova (I)

Categoria impactului	Impactul asupra agriculturii	Impactul social/economic
Temperaturi ridicate, stres termic	Schimbări în necesitățile de apă.	Cerere ridicată de irigație; Recolte reduse ale culturilor; și schimbări (pozitive și negative) în distribuire, introducerea soiurilor noi de culturi.
	Schimbări în dăunătorii și bolile agricole.	Calitate redusă a apei din cauza utilizării sporite a pesticidelor; Recoltă redusă și calitate redusă a culturilor; Risc economic ridicat; și Pierderea venitului rural.
	Schimbări ale condițiilor de creștere a culturilor.	Poluarea prin scurgeri de îngrășăminte; Pierderea soiurilor autohtone de plante; și Schimbări (pozitive și negative) în producția semințelor și cerințele față de materialul săditor.
	Schimbări ale condițiilor optime pentru producția animalieră.	Schimbări în sistemele agricole optime și Pierderea venitului rural.

Rezumat al impactului socioeconomic al schimbărilor climatice asupra sectorului agricol din Republica Moldova (II)

Categoria impactului	Impactul asupra agriculturii	Impactul social/economic
Temperaturi ridicate, stres termic	Schimbări în distribuirea culturilor.	Schimbări în activitățile de producție a culturilor și animalelor; Reamplasarea industriei de procesare a produselor agricole; Pierderea venitului rural; și Riscul economic înalt.
Schimbarea regimurilor de precipitații	Schimbarea regimului hidrologic; Deficitul sporit de apă.	Riscurile degradării calității apei; Riscul înalt de salinizare a solului; Conflicte între utilizatorii de apă; Extragerea sporită a apelor subterane, epuizarea apei; și reducerea calității apei.
Fenomene extreme – secete, inundații, furtuni cu grindină	Schimbări ale fertilității solului, salinizare și eroziune a solului; Eșuarea recoltării culturilor agricole; Reducerea recoltelor; Concurența pentru apă; și Riscul înalt de deșertificare.	Reducerea calității apei din cauza scurgerilor de îngrășăminte; Venit redus din culturi; Abandonarea pământului; Cheltuieli sporite pentru acțiuni de urgență și remediere; Securitate alimentară precară în regiunile cu dezvoltare economică redusă; și Agravarea sărăciei ca urmare a prețurilor înalte la alimen

Rezumat al impacturilor potențiale ale schimbării climei asupra sectorului resursele de apă

Categoria impactului	Impactul asupra resurselor de apă	Impactul social/economic
Temperaturi ridicate, valuri de căldură	Reducerea anuală a debitului; Adâncirea pânzei apelor subterane; și Schimbări în calitatea apei*.	Disponibilitate redusă a apei pentru întrebuințarea de către populație; Creșterea cererii de irigare; Poluarea sporită a apei; Efectele adverse asupra sănătății în zonele cu venituri mici; și Cerințe de tratare suplimentară a apei potabile.
Schimbarea regimului de precipitații	Schimbările regimului hidrologic; Reducerea fluxului râurilor mici; și Deficitul înalt de apă.	Riscul pierderii calității apei; Riscul înalt al salinizării apei; și Conflicte între utilizatorii de apă.
Fenomene extreme: inundații**, secete***	Diluarea sporită a sedimentelor și volum de sedimente mai mare; și Sporirea volumului substanțelor nutritive, patogenilor și toxinelor transportate cu apa.	Eroziunea sporită; Deteriorarea infrastructurii, abandonarea pământului; și Cheltuieli sporite pentru acțiuni de urgență și reme
	Fluxurile scăzute reduc capacitatea de diluare; oxigen dizolvat redus; și deficitul sporit de apă.	Înmulțirea sporită a algelor, conținutul sporit de bacterii și fungide afectează sănătatea omului, agricultura, ecosistemele, și asigurarea cu apă; și Riscul înalt de deșertificare.

Rezumat al impactului socioeconomic al schimbării climei asupra sănătății

Categoria impactului	Impact asupra sănătății	Impact social/economic
Temperaturile extreme ale aerului și valurile de căldură	Mortalitate excesivă*; Starea sănătății mai rea a persoanelor cu boli cronice; Schimbări în modelul bolilor cauzate de alimentație; Schimbarea distribuirii bolilor infecțioase; și Creșterea frecvenței bolilor respiratorii.	Creștere economică redusă Număr sporit de boli și afecțiuni, inclusiv boli transmise prin apă; Deplasarea populației; Număr sporit de deficiențe mentale și de comportament din cauza stresului; și Pierderea oportunităților de educație.
Inundații	Număr sporit de decese și vătămări; și Număr sporit de boli transmise prin apă.	Vezi mai sus
Secetă	Sporirea fenomenului de foamete și subnutriție.	Vezi mai sus

Rezumat al impacturilor socioeconomice ale schimbării climei asupra sectorului forestier (I)

Categoria impactului	Impactul asupra sectorului forestier	Impactul social/economic
Temperaturi înalte, valuri de căldură	Sezon de creștere mai îndelungat; Consecințe negative pentru speciile sensibile la schimbările temperaturii; și Sporirea vulnerabilității la incendii în păduri.	Reducerea volumului de producție a lemnului; Tranziția la alte forme de energie; și Costuri adiționale pentru populație.
Schimbarea indicilor de precipitații	Schimbarea stării fitosanitare* Schimbarea compoziției speciilor; și Schimbările tipurilor și incidenței dăunătorilor și bolilor.	Modificarea capacității habitatului forestier de menținere a diversității biologice, protecție a mediului și asigurare a funcțiilor socioeconomice specifice.
Fenomene extreme: secete, incendii, furtuni de vânt și inundații	Creștere și producție redusă de biomasă; Creștere a numărului de incendii forestiere; și Rată sporită de mortalitate a semințelor.	Pierderi economice în sectorul forestier.

Rezumat al impactului socioeconomic al schimbării climei asupra sectorului energetic (I)

Categoria impactului	Impactul asupra energiei	Impactul social/economic
Temperaturi ridicate și valuri de căldură	Cerere sporită de electricitate pentru condiționarea aerului. Temperaturile ridicate reduc randamentul energetic Randamentul bateriilor solare se reduce la temperaturi ridicate. Necesități sporite de apă pentru termocentrale.	Accesul la aerul condiționat este disponibil doar pentru persoanele cu venituri mari Cerere ridicată și creșterea cererii în orele de vârf, taxarea sistemelor de transport și de distribuție Cantități reduse de energie generată
Fenomene extreme	Deteriorare sporită a rețelelor energetice. Alternarea în distribuirea frecvenței și vitezei vânturilor.	Pericole pentru transportul și distribuția energiei electrice* Incertitudine sporită privind producția energiei
Secete	Producție redusă de energie hidroelectrică.	Generarea energiei hidroelectrice poate fi afectată serios de secetă, se așteaptă că se va genera cu 10-30% mai puțină energie electrică de centralele hidro

Rezumat al impactului socioeconomic al schimbării climei asupra sectorului energetic (II)

Secete	Reducerea producției de biomasă.	Pericole de reducere a producției energiei din biomasă Concurența potențială între culturile energetice și cele non-energetice pentru resursele funciare și cele acvatică
Temperaturi scăzute și îngheț	Deteriorarea rețelelor electrice de transport.	Pierderi de energie electrică; și Cheltuieli pentru reparația liniilor electrice
Înnorare scăzută	Potențial sporit de producție a energiei electrice cu elementele fotovoltaice.	Diversificarea furnizării de energie; și Poluare redusă
Sporirea vitezei vântului	Generare sporită de energie electrică eoliană.	Diversificarea furnizării de energie; și Poluare redusă

Rezumat al impactului socioeconomic al schimbării climei asupra sectorului transporturilor și infrastructurii drumurilor (I)

Categoria impactului	Impactul asupra transportului	Impactul social/economic
Temperaturi ridicate și valuri de căldură	Schimbări ale integrității betonului asfaltic, de ex., înmuierea și migrarea asfaltului lichid, adâncirea, vălurirea, formarea fâgașelor cauzată de roțile vehiculelor în trafic; Deformarea liniilor de cale ferată; și Supraîncălzirea vehiculelor.	Deteriorare accelerată a infrastructurii transporturilor; Transportare restricționată a încărcăturilor grele, limite de viteză; Consum înalt de combustibil; Limitarea pe perioade a activității de reparație și/sau reabilitare a drumurilor, podurilor, viaductelor; și Cheltuieli sporite atât pentru investițiile capitale, cât și pentru operare și întreținere în sistemele de transport.
Variabilitatea sporită a temperaturii și extremelor climatice pe durata sezonului de iarnă	Schimbări ale integrității îmbrăcăminții asfaltice și apariția fisurilor și gropilor sub influența repetată a ciclurilor termice pe durata sezonului de iarnă.	
Sporirea numărului de evenimente de precipitații intense	Sporirea cazurilor de întârziere din cauza vremii; Creșterea numărului întreruperilor de trafic; Întreruperea activităților de construcții; și Întreruperea operațiunilor de securitate și întreținere.	Prejudicierea infrastructurii transporturilor și restricționarea deplasării. Venit redus din activitățile de transport; Întreruperea furnizării bunurilor; și Cheltuieli ridicate pentru întreținerea și operațiunile de transport.

Rezumat al impactului socioeconomic al schimbării climei asupra sectorului transporturilor și infrastructurii drumurilor (II)

Categoria impactului	Impactul asupra transportului	Impactul social/economic
Reducerea precipitațiilor	Umiditate redusă a caldarîmului, în special pe timp de primăvară și iarnă; și Dezvoltare restricționată a transportării pe rîuri.	Risc redus de alunecări de teren și eroziune a solului; Circulația navelor prejudiciată; Cheltuieli operaționale sporite; și Necesitatea lucrărilor ingineresti suplimentare pentru adaptare.
Mai puține precipitații și temperaturi mai ridicate iarna	Efectul asupra drumurilor locale care nu sunt acoperite cu o suprafață de asfalt și au terasament subțire.	Cheltuieli mai joase pentru măsurile de control al zăpezii și gheții pe drumuri; și Comunitățile rurale devin izolate de celelalte localități ale țării în sezonul de iarnă sau perioadele ploioase.

Proiect în Gospodăria țărănească "Radu Agapi", satul Buda raionul Călărași

Proiect în gospodăria "Abilitate Agro", raionul Fălești

Proiect în gospodăria din satul Sadacția raionul Basarabeasca

Proiect la incubatorul de afaceri raionul Sîngerei

Proiect în Gospodăria țărănească "Ocară Ștefan" satul Marinici raionul Nisporeni

Mulțumesc pentru atenție

Pentru contact:

E-mail: clima@clima.md și/sau

v.scorpan@yahoo.com

tel/fax: 022 23 22 47

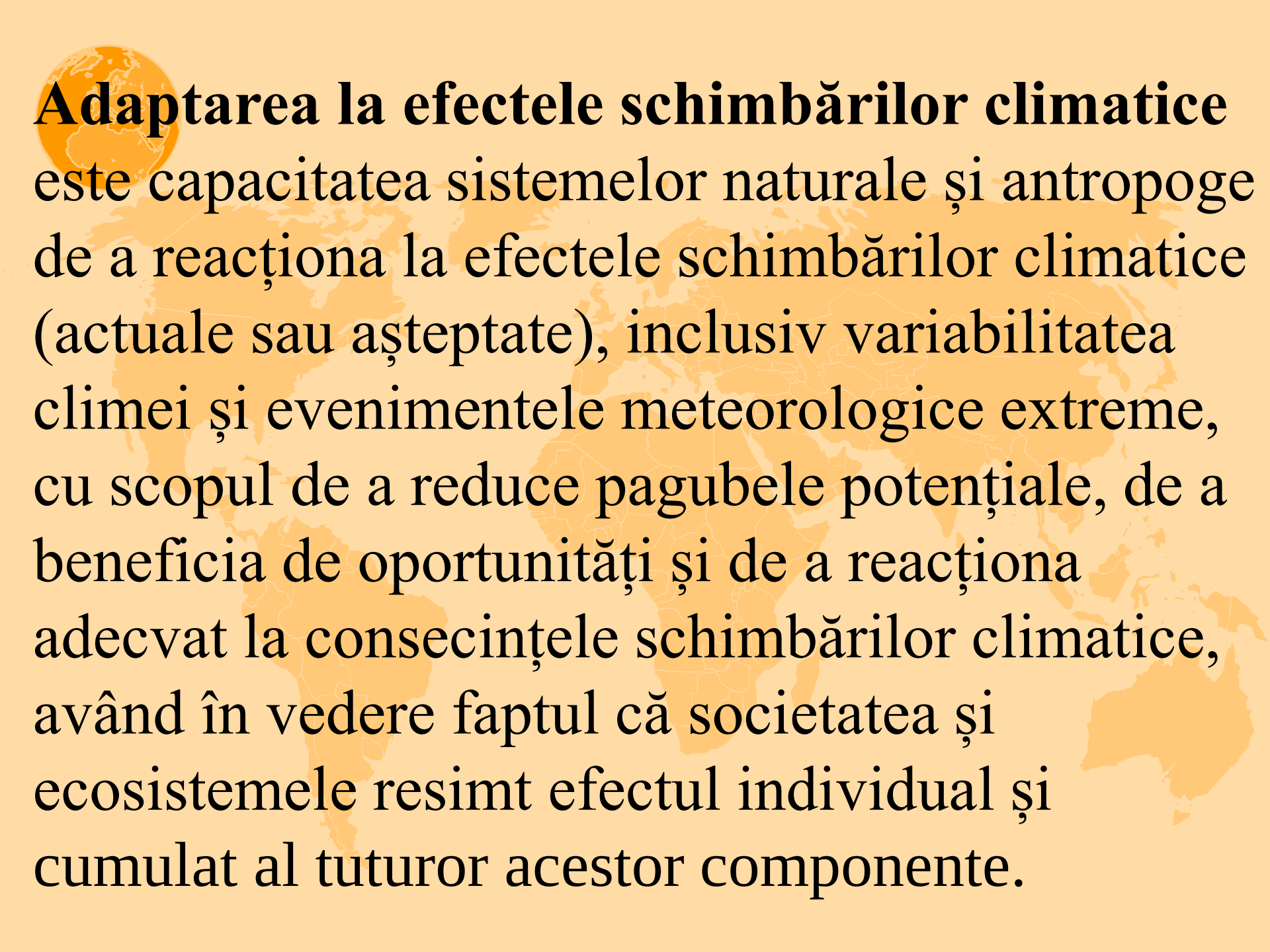
URMĂTORII PUTEM FI NOI !

Adaptarea la schimbările climatice.

Adaptarea reprezintă un proces complex care ține seama de variabilitatea efectelor de la o regiune la alta, depinde de expunere, vulnerabilitatea fizică, gradul de dezvoltare socio-economică, capacitatea de adaptare naturală și umană, serviciile de sănătate și mecanismele de supraveghere a dezastrelor.

Adaptarea la efectele schimbărilor climatice este capacitatea sistemelor naturale și antropoge de a reacționa la efectele schimbărilor climatice (actuale sau așteptate), inclusiv variabilitatea climei și evenimentele meteorologice extreme, cu scopul de a reduce pagubele potențiale, de a beneficia de oportunități și de a reacționa adecvat la consecințele schimbărilor climatice, având în vedere faptul că societatea și ecosistemele resimt efectul individual și cumulat al tuturor acestor componente.

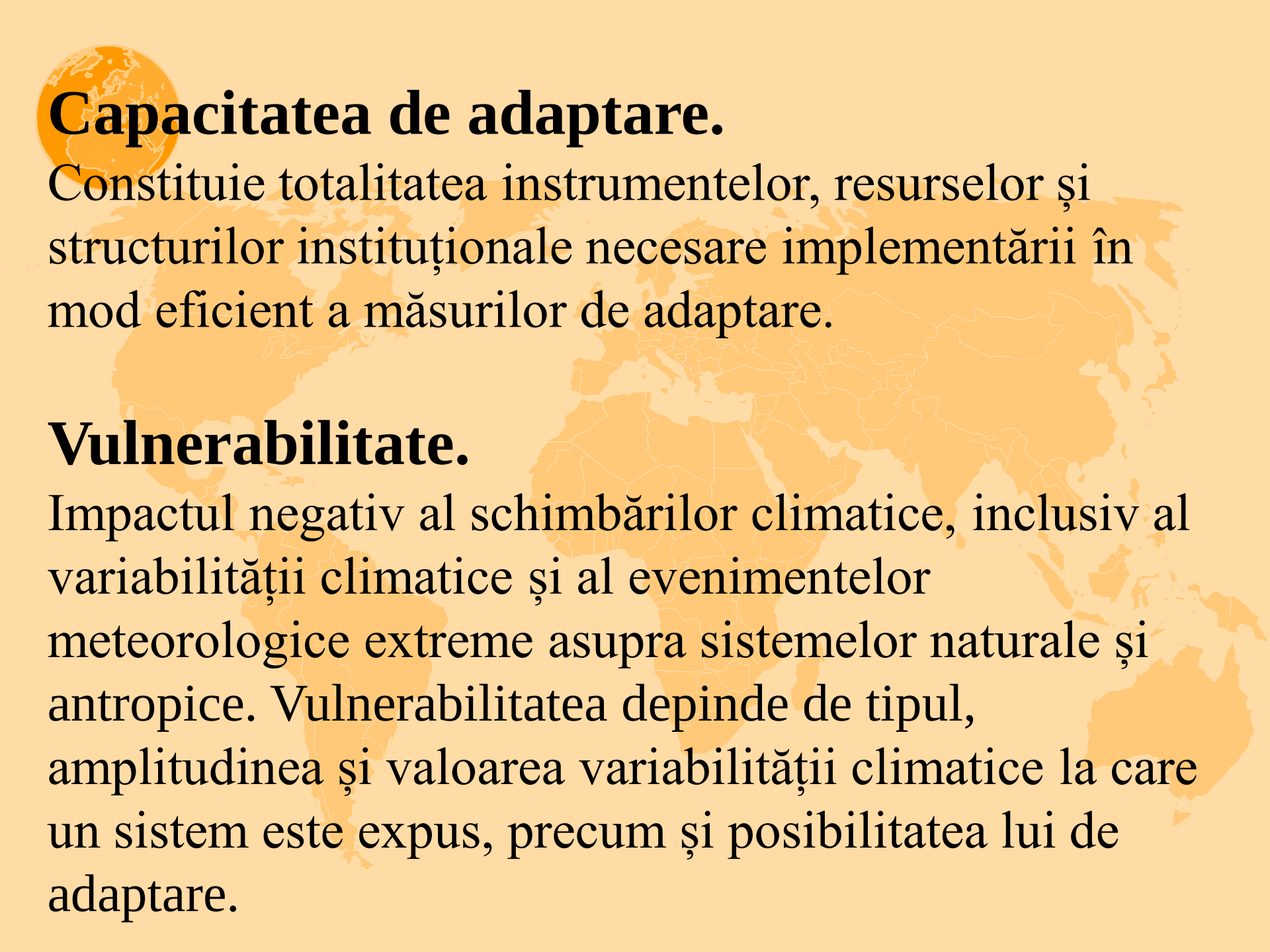

Impactul schimbărilor climatice.

Acesta este determinat de efectele schimbărilor climatice asupra sistemelor naturale și antropice. Se disting efectele **potențiale** și **reziduale**

Impact potențial - efectele care pot apărea în urma schimbărilor climatice în viitor, fără a se lua în considerare măsurile de adaptare (scenariul liniei de bază).

Impact rezidual - efectele schimbărilor climatice ce pot apărea după realizarea măsurilor de adaptare.

Capacitatea de adaptare.

Constituie totalitatea instrumentelor, resurselor și structurilor instituționale necesare implementării în mod eficient a măsurilor de adaptare.

Vulnerabilitate.

Impactul negativ al schimbărilor climatice, inclusiv al variabilității climatice și al evenimentelor meteorologice extreme asupra sistemelor naturale și antropice. Vulnerabilitatea depinde de tipul, amplitudinea și valoarea variabilității climatice la care un sistem este expus, precum și posibilitatea lui de adaptare.

Impactul și vulnerabilitatea

Impactul schimbărilor climatice depinde de vulnerabilitatea diferitor sectoare economice, sociale și de mediu.

Cele mai sensibile sectoare afectate de schimbările climatice sunt: biodiversitatea, agricultura, resursele de apă, silvicultura, infrastructura, reprezentată prin clădiri și construcții, energetica, industria, transportul și sănătatea.